

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

Uitspraak van de Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg te Venray zoals bedoeld in hoofdstuk 10.6 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (verder te noemen Wvggz).

Betreft de klacht van de heer XXXXXXX, klachtnummer 2021/045.

Datum binnenkomst van de klacht: 10-05-2021
Datum behandeling van de klacht: 11-05-2021
Datum schriftelijke uitspraak: 12-05-2021

De klachtencommissie Wvggz, heeft zich beraden over de klacht van de heer XXXXXXX, geboren op XXXXXXXXXX, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een zorgmachtiging verplichte zorg werd verleend door het Vincent van Gogh. De heer XXXXX zal verder worden aangeduid als klager. Klager is met ingang van 29 april 2021 met ontslag en verblijft te XXXXXX aan de XXXXXXXXXXXXXXX, XXXXXX. Klager wordt thans begeleid door XXXXXX.

1. Verloop van de procedure

Op 10 mei 2021 ontving de klachtencommissie van klager een email waarin klager een klacht indient met betrekking tot de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van depotmedicatie (cisordinol). Verder klaagt klager over het feit dat de zorgmachtiging ten onrechte is afgegeven en enkel is gebaseerd op losse incidenten die niet als gevaarlijk kunnen worden beschouwd. De incidenten zijn verzameld zodat de rechtbank een zorgmachtiging kon afgeven terwijl er geen sprake was van gevaar op dat moment. Deze klacht is door de klachtencommissie geregistreerd onder het klachtnummer 2021/045.

De klacht die ziet op de verplichte zorg in de vorm van toedienen van depotmedicatie betreft een klachtmogelijkheid zoals opgenomen in artikel 10.3 Wvggz. Dat geldt evenwel **niet** voor het klachtonderdeel dat ziet op de volgens klager ten onrechte door de Rechtbank Limburg afgegeven zorgmachtiging: daarover kan de klachtencommissie geen oordeel vellen. Klager kan de geneesheer-directeur verzoeken om de zorgmachtiging op te heffen. Klager had ook cassatie kunnen instellen tegen de beschikking van de rechtbank. Voor de klachtencommissie is daar op grond van de Wvggz geen bemoeienis in voorzien. De klachtencommissie zal klager dan ook in dit klachtonderdeel niet ontvankelijk verklaren. De klachtencommissie kan dus wel een oordeel vellen over de toepassing van de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van depotmedicatie.

De door klager bestreden beslissing is genomen door de heer XXXXXXX, zorgverantwoordelijke psychiater, en verder te noemen verweerder.

Klager heeft de klachtencommissie **geen** toestemming verleend om, indien nodig, zijn (medisch en verpleegkundig) dossier in te zien.

Vanwege Covid 19 heeft de klachtencommissie met instemming van alle betrokkenen op 11 mei 2021 een digitale hoorzitting gehouden via MS Teams.

Klager en verweerder zijn toen in persoon verschenen.

Door verweerder is mondeling verweer gevoerd tijdens de hoorzitting.

Het onderhavige schriftelijke oordeel is door de klachtencommissie vastgesteld op 12 mei 2021.

Dezelfde dag is een exemplaar van dat schriftelijke oordeel aan klager, verweerder, de directie van het Vincent van Gogh en aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toegezonden.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

2.1. Standpunt klager

Kort samengevat en voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, stelt klager het navolgende. Klager is van mening dat hij geen medicatie nodig heeft. Hij is het niet eens met de diagnose schizofrenie. Bovendien heeft hij veel last van bijwerkingen zoals braken, vermoeidheid en stoornissen op seksueel gebied. Klager wil de eigen autonomie over zijn lichaam behouden. De bijwerkingen leiden ertoe dat hij zijn hobby waterpolo niet kan uitoefenen. In ieder geval meent klager dat hij nu wordt gedwongen de medicatie in depotvorm te accepteren, terwijl hij – voor zover zover al medicatie nodig zou zijn – dat ook op vrijwillige basis zou doen, maar dan in tabletvorm.

2.2. Standpunt verweerder

Op de eerste plaats verwijst verweerder naar de jarenlange voorgeschiedenis die laat zien dat er bij het staken van de depotmedicatie steeds weer sprake is van een ernstige psychotische ontregeling met ernstig nadeel voor klager als gevolg.

Depotmedicatie is noodzakelijk om een terugval te voorkomen. Juist dankzij de depotmedicatie was het mogelijk klager per 29 april 2021 uit de kliniek te ontslaan. Voorwaarde was wel het accepteren van de depotmedicatie. XXXXXX begeleidt klager nu en ook daarvoor geldt die voorwaarde. Ten aanzien van de diagnose persisteert verweerder en merkt hij op dat veel andere psychiaters in het verleden al die diagnose hebben gesteld. Het verlenen van verplichte zorg door het verstrekken van medicatie in tabletvorm is geen geschikt alternatief. Klager zal altijd zijn aangewezen op het innemen van medicatie. Het toedienen van medicatie door middel van depotinjecties is veel beter te controleren dan een controle op orale inname van medicatie. Het is ook uit de behandelhistorie van klager bekend dat hij op enig moment de inname van medicatie op orale basis zal staken vanwege een ontbrekend ziekte-inzicht, waarna een terugval in een psychotische toestand, waarin klager geprikkeld is, mutistisch is en agressief handelt naar derden, vrijwel zeker volgt. Tenslotte heeft klager zich in het verleden al vaker aan de behandeling onttrokken door naar het buitenland te gaan.

3. Beoordeling van de klacht

3.1. Algemene overwegingen ten aanzien van de klacht

3.1.1. Klager heeft de klacht gebaseerd op art.10.3 Wvggz en is dus ontvankelijk in de klacht.

3.1.2. De klachtencommissie is bevoegd om van deze klacht kennis te nemen.

3.1.3. Nu de klacht betrekking heeft op een actuele beslissing zal de klachtencommissie binnen 2 weken na ontvangst van de klacht schriftelijk uitspraak doen.

3.1.4. De klachtencommissie komt aan een inhoudelijke beoordeling van de klacht toe.

Een belangrijk uitgangspunt voor de inhoudelijke beoordeling van klachten in het algemeen, is het recht van de patiënt op bescherming van zijn lichamelijke en geestelijke integriteit en diens recht op privacy. Inbreuken daarop moeten een wettelijke basis hebben. De Wvggz biedt een basis om die inbreuken te rechtvaardigen mits aan de in die wet gestelde voorwaarden wordt voldaan.

De klachtencommissie stelt op de eerste plaats vast dat er ten tijde van de bestreden beslissing sprake was van een door de rechtbank Limburg afgegeven zorgmachtiging (RK/21/518) d.d. 8 maart 2021, die expireert op 8 maart 2022. Deze zorgmachtiging voorziet in verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie. Door tussenkomst van de geneesheer-directeur is op 4 mei 2021 de beslissing van de zorgverantwoordelijke van 3 mei 2021, aan klager uitgereikt en is klager gewezen op zijn klachtmogelijkheden. In de beslissing van 3 mei 2021 wordt het toedienen van een cisordinoldepot ter voorkoming van een psychotische ontregeling benoemd. Dat wordt door verweerder in die beslissing uitvoerig gemotiveerd. Uit die mededeling blijkt voorts dat verweerder klager heeft onderzocht en zijn beslissing heeft gebaseerd op het door hem waargenomen actuele toestandbeeld.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

De verplichte zorg kan op grond van art.3.3. Wvggz alleen worden verleend als een persoon als gevolg van een psychische stoornis risico's op ernstige benadeling van zijn eigen lichamelijke of geestelijke integriteit oproept of dat oproept voor anderen (oorzakelijk verband tussen de psychische stoornis en het aanzienlijke risico op ernstig nadeel voor de persoon zelf of voor een ander), er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid bestaan, er geen minder bezwarende alternatieven zijn die voor die persoon ook het beoogde effect sorteren, de verplichte zorg, gelet op het beoogde doel van de verplichte zorg evenredig is, en het tenslotte redelijkerwijs is te verwachten dat de te verlenen verplichte zorg effectief en veilig kan worden verleend.

Bovendien moet er worden voldaan aan art.3.4.Wvggz: de verplichte zorg kan alleen worden verleend om een crisissituatie af te wenden, om ernstig nadeel af te wenden, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint of om de fysieke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren of te herstellen, in het geval dat door het gedrag van de betrokkene als gevolg van diens psychische stoornis kan leiden tot ernstig nadeel daarvoor.

3.2. Klachtgerichte overwegingen

Van belang voor de inhoudelijke beoordeling van de in de kliniek verleende verplichte zorg, en in casu dus het toedienen van een cisordinoldepot, is naar het oordeel van de klachtencommissie, naast de reeds in de algemene overwegingen genoemde wettelijke bepalingen en uitgangspunten, eveneens art.8.9 Wvggz.

Dat artikel bepaalt het navolgende.

Artikel 8:9

1. De zorgverantwoordelijke neemt ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet dan nadat hij:

a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,

b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en

c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

2. De zorgverantwoordelijke stelt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging op schrift en voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering.

3. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

*4. Indien verplichte zorg anders dan strekkende tot opname in een accommodatie, op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging wordt toegepast, legt de zorgverantwoordelijke, onverminderd het bepaalde in artikel 1:5, na overleg met de vertegenwoordiger, **schriftelijk vast in het dossier**, bedoeld in artikel 8:4, met vermelding van de datum en het tijdstip, of:*

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

a. betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, en
b. er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

5. De zorgaanbieder, geneesheer-directeur en zorgverantwoordelijke leggen geen beperkingen op in het contact van betrokkene met de vertegenwoordiger, de inspectie of de justitiële autoriteiten.

Voorts dient de te verlenen verplichte zorg proportioneel te zijn (moet in verhouding staan tot het af te wenden ernstig nadeel), subsidiair te zijn (er moeten voor de betrokkene geen minder ingrijpende middelen/maatregelen bestaan die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken) en dient die zorg doelmatig te zijn (van de te verlenen verplichte zorg mag effect worden verwacht). Tevens moet de te verlenen verplichte zorg veilig kunnen worden verleend.

Tenslotte moet de zorgverantwoordelijke op grond van art.8.9 lid 3 Wvggz de betrokkene deugdelijk en gemotiveerd in kennis stellen van welke verplichte zorg zal worden verleend, waarom die verplichte zorg wordt verleend en dient hij de betrokkene te wijzen op zijn klachtmogelijkheden.

3.3. Inhoudelijke beoordeling van de klacht

Aan de procedurele voorwaarden zoals verwoord in art.8:9 Wvggz wordt naar het oordeel van de klachtencommissie voldaan.

Uit de mededeling zoals bedoeld in art. 8:9 Wvggz leidt de klachtencommissie af dat verweerder de diagnose schizofrenie (en autisme) heeft gesteld en dat als klager geen medicatie gebruikt, klager psychotisch kan ontregelen. Dat blijkt volgens verweerder ook uit de lange behandelhistorie. In een psychotische toestand is klager volgens verweerder niet in staat zichzelf in woorden te uiten en raakt klager snel geprikkeld. Dat kan leiden tot geweldsexcessen die zich in het verleden ook daadwerkelijk hebben voorgedaan. Voorts is er volgens verweerder dan tevens steeds sprake van een ernstige maatschappelijke teloorgang. Het voorgaande brengt dan met zich mee dat klager opnieuw moet worden opgenomen in de kliniek.

De klachtencommissie heeft geen redenen om aan de standpunten van verweerder te twijfelen en is van oordeel dat die standpunten het toedienen van medicatie rechtvaardigen. Er is sprake van een ernstig psychiatrisch toestandbeeld met een ontbrekend ziekte-inzicht waarbij ernstige psychotische ontregelingen alleen kunnen worden voorkomen door het toedienen van medicatie. De psychotische ontregelingen leveren al een ernstig nadeel voor de geestelijke gezondheidstoestand van klager op, maar kunnen ook leiden tot ernstig nadeel in de vorm van geweldsexcessen en maatschappelijke teloorgang. Klager herkent zich niet in de diagnose en weigert daarom op vrijwillige basis de medewerking aan het innemen van medicatie. Het gedwongen toedienen van medicatie is naar het oordeel van de klachtencommissie dan ook gerechtvaardigd om de geestelijke gezondheid van klager zodanig te stabiliseren en op een stabiel niveau te houden. Uit de behandelhistorie van klager blijkt verder dat dit eerder al tot het voornoemde gewenste effect heeft geleid zodat het toedienen van medicatie ook doelmatig en veilig is. Gezien de ernst van het ernstig nadeel acht de klachtencommissie het toedienen van medicatie ook proportioneel. Een minder ingrijpend alternatief dat eveneens tot het gewenste effect zou kunnen leiden is er niet, zodat ook wordt voldaan aan het subsidiariteitsvereiste. Voorwaarde voor het ontslag en de begeleiding door XXXXXX is bovendien dat klager de depotmedicatie accepteert. Ook in dat opzicht is de klachtencommissie van oordeel dat verweerder op goede gronden depotmedicatie aan klager verstrekt. Tenslotte is de klachtencommissie van mening dat het verstrekken van orale medicatie geen redelijk alternatief is, omdat vrijwel zeker valt te verwachten dat klager, vanuit met name een ontbrekend ziekte-inzicht en de autisme stoornis, op enig moment de inname zal staken met alle risico's op ernstige psychotische ontregelingen als gevolg. De klachtencommissie zal de klacht ongegrond verklaren.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

4.De uitspraak

De klachtencommissie verklaart klager in het klachtonderdeel dat ziet op de ten onrechte door de rechtbank Limburg verstrekte zorgmachtiging **niet ontvankelijk** en verklaart het klachtonderdeel dat ziet op de toepassing van verplichte zorg in de vorm van het toedienen van depotinjecties **ongegrond**.

Aldus gegeven te Venray,

12 mei 2021,

Mr. XXXXXXXX,
voorzitter klachtencommissie Wvggz

De Klachtencommissie bestond uit:

Dhr. mr. XXXXXXXXX, jurist en voorzitter van de klachtencommissie;

Dhr. XXXXXXXXX, psychiater en lid van de klachtencommissie;

Dhr. XXXXXXXXX, financieel adviseur en lid van de klachtencommissie.

Op grond van art. 10:7 Wvggz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene onder de in art. 10:7 Wvggz genoemde voorwaarden tegen de uitspraak van de klachtencommissie in beroep bij de rechter.

Op grond van art. 10:9 Wvggz kan de rechter de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.

Deze uitspraak zal in een geanonimiseerde versie op de site van de zorgaanbieder worden gepubliceerd.